

(המשך מעמוד 14)

בסגור שהתנגש עם מכונית השר. חטפתי שן שבורה, שבר באף, תפרים במצח ובי שפה. שטף דם ברגל שמאל ופצעים בכל הגוף — וכשאני פותח עיניו, אני רואה את השקר הגדול, כאלו המכונית שלנו נכנסה לצומת באור אדום.

שמשקוביץ לא התבייש, טר לחדר הס' מוך, שם שכב השר אלמוגי. "תראה מה קרה לנו בגלל הנהג שלך" טען הצעיר, שהשתחרר לאחרונה מצה"ל ועובד זמנית כפועל בניין. עד שיתחיל את לימודי הכל-כלה באוניברסיטה.

תשובת השר: "לא ראיתי כלום. קראתי עיתון באותו זמן."

150 ק"מ"ש. אפשר להאמין כמובן ל-שר. אולם היו אחרים שכן ראו מה שאירע בצומת, בשעה 06.20 ביום השלישי ש-עבר. הולך רגל, שעמד באותו רגע לחצות את כביש חיפה-תל-אביב העיד במשטרה שהארז ברמזור הולכי הרגל, ברגע ה-תאונה, היה ירוק. דהיינו, האור לרכב — היה אדום. דהיינו — שמכונית השר חצתה את הצומת באור אדום, כאשר פגעה בטני-דר של קבלן הבניין יצחק אצטין, שהיה נהוג בידי בנו של הקבלן, נחמן.

עדות אחרת במשטרה היתה של נהג ש-הגיע למקום התאונה מיד לאחר שקרתה, עזר להוביל את הפצועים במכוניתו לבית-החולים. "זמן קצר לפני שהגעתי לצומת, העיד, עקפה אותי מכונית השר. היא דהרה במהירות של 150 ק"מ לשעה."

תל-אביב מי שונא את לשכת העיתונות?

מרכונית לישכת העיתונות הממשלתית בתל-אביב הרימה את הטלפון: "כאן ה-מרכוניה הבינלאומית. ביקשתם שיחת גוי-ביינא ללונדון. השיחה על הקו." מרכונית הלישכה, שלא הומינה שום שיחה ל-לונדון, התחילה לברר בין עובדי הלישכה מי הזמין שיחה כזאת. התברר שאף אחד. זה היה לפני חודשיים. מאז, שוטף את הלישכה זרם הטרדות בלתי פוסק, כעבור שבוע שוב חזר אותו סיפור, אותו מספר בלונדון. שוב חקרה מרכונית הלישכה את כל העובדים. אותה תוצאה: אף אחד לא הזמין שיחה ללונדון.

בשבועות הקרובים, הפכו שיחות-החוקי-שלא-הוזמנו לשיגרה, ועובדי הלישכה הכי-נו שמתנהלת נגדם פעולת הטרדה מכוונת. מודעות פיקטיביות. לפני כחודש עברה ההטרדה לפסים חדשים. כאשר בי-חעריב פורסמה מודעה: "מחפשים מז-כירה למחלקת הצילומים". מספר הטלפון שצויין במודעה — היה של הלישכה. במדור אחר באותו גליון הופיעה מודעה נוספת: "מחפשים עובדת למוזון של לישכת העיתונות". הלישכה הוצפה מועמדות ביקשו להתקבל לשתי המשרות. למשטרה. לא עברו ימים רבים, וב-לישכה התקבל טלפון משירות התעסוקה: "אתם מחפשים מרכונית?" שאל איש ש-רות התעסוקה. אחר-כך צילצל רכז ה-תעסוקה של האוניברסיטה: "אתם מחפ-שים פקידת קבלה?" בשני המקרים, הת-ברר, יזמה את העניין אלמונית בשם-דליה.

מנהל לישכת העיתונות פנה למשטרה, זו העבירה את העניין לחקירתו של קצין הביטחון של הדואר. בינתים הוחמרה ההטרדה. מרכונית ה-לישכה קיבלה הודעה: "האמא של בלה דיאמנט נפצעה קשה בתאונת-דרכים ו-שוככת בבית-חולים תל-השומר". המרכו-נית, למודת-נסיון מהטלפונים הקודמים, הודיעה למנהל. זה הרים טלפון לתל-השומר, שם לא ידעו כמובן דבר על פצועה בשם דיאמנט.

בעלך נהרג. כל עובדי הלישכה התי-יישבו על הטלפונים להזהיר את בני-ביתם, ואכן, הודעות-השווא המצופות הגיעו. "בעלך נהרג", "בעלך פצוע קשה", קיבלו נשות העובדים טלפונים מיסתררים. רק אילנה ליטבק, אשתו של עובד מעבדת-הצילום של הלישכה, לא הייתה בבית כש-בעלה ניסה להזהירה בפני ההטרדה המ-צופה. אולם הטלפון של האלמונית ה-מצאה לבייתה, "בעלך נהרג", אמר הקול הנשי. ליטבק, הגרה בהרצליה, תפסה מיד-מונית, הגיעה היסטריית ללישכה.

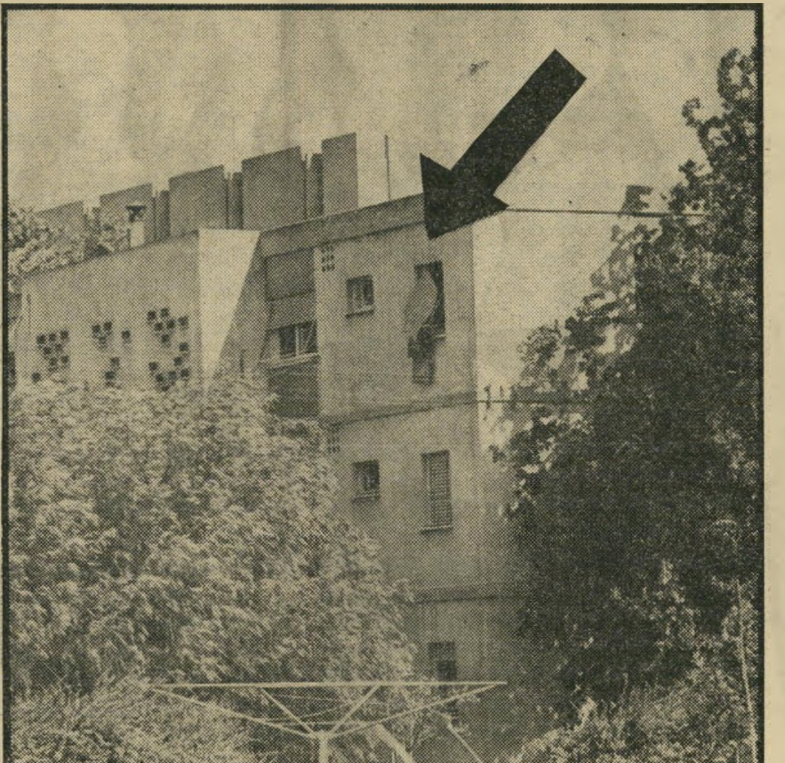
נהגים מתנפלים. ביום החמישי ש-ע (המשך בעמוד 26)

מה גרם להתאבדותו של הפרופסור ערב חתונתה של בתו היחידה?

כמה עתונים כתבו כי הוא, נפטר אחרי מחלה קצרה. אחרים ציינו כי מותו היה "מוות תאומי". אף עתון בי-ישראל לא פירסם את האמת המזועזעת: פרופסור ברוך קורצווייל, ראש המחלקה לספרות באוניברסיטת בריאלין, גדול מבקרי הספרות בישראל ואחד מענקי הרוח הישראליים נמצא תלוי בדירתו שבשיכון

המבקר שקטל את עצמו

הפרופסורים בקאמפוס של אוניברסיטת בריאלין, בגיל 65 איבד הפרופסור את עצמו לדעת. רק הארץ, היומון בו היה קורצווייל קשור למעלה משלושים שנה ובו פירסם את מסותיו ומאמריו, רמז על המות ה-טראגי בהספד מערכתי: "מה שהעשיר רבים כל כך, היה בחינת מעמסה כבדה לבעליו". הסביר עורכו של הארץ, גרשום שוקן: "ידענו על נסיבות מותו. חשבנו שבמקרה המיוחד הזה, הנזק שעלול להי-גרם לזכרו של האיש אינו מצדיק את

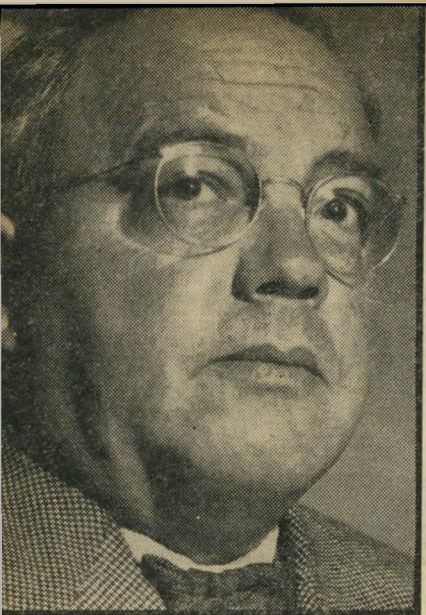

התריס השבור

דירתו של הפרופסור ברוך קורצווייל בקומה השלישית בשיכון הפרופסורים בקאמפוס של אוניברסיטת ברי-אלין, שם איבד את עצמו לדעת בתליה בשבוע שעבר גדול מבקרי הספרות בארץ, החץ מצביע על החלון האחורי של הדירה שתרסו שבור, מקום שם בוצעה ההתאבדות.

פירסום מלוא העובדות באותו יום. לא חשבנו שזה חיוני. לא רק הארץ, אלא אלפי אנשים ביישר אל, שברוך קורצווייל היה מורם הרחוק, סרבו לקבל את הסוף של עמו על עצמו, לא יכלו לצרף את התאבדותו לתדמיתו כפי שהיא היה בעיניהם. אבל אלה ש-הכירוהו מקרוב, על אף שנדמה, לא הופ-תעו. סופו של האיש היה תולדה של מסכת חיים מיוחדת במינה, שהיתה מורכ-בת ממאבקים רוחניים בלתי פוסקים, מ-התנגשויות נפשיות, מעימות מתמיד ע-אדם יוצר וחושב עם סביבתו ועם עצמו. קורצווייל, ששיקף בדמותו את היקף

מתמיד, כשהוא מנסה כל חייו למזג בי-השקפת עולמו את ערכי הדת עם האסת-טיקה ומתמודד עם בעיות משבר האמונה של האדם המודרני.

פרופסור ברוך קורצווייל

תחילת שנות ה-40 עבר לחיפה, שם החל לכהן כמורה לספרות, והחל בפירסום מא-מרי הביקורת שלו על הספרות העברית שהפכו אותו לגדול המבקרים הספרותיים של ספרות זו. גדולתו היתה בכך שהעריך את הספרות העברית וסופריה באמות ה-מידה של הספרות העולמית במיטבה ושפט איתה בקריטריונים מחלטים.

מ-1956 כיהן כמרצה לספרות וראש ה-חוג לספרות עברית וכלית באוניברסיטת בריאלין. הוא הפך חוג זה לשם דבר בארץ כולה. החוג שלו היה אחד ממקדי המשיכה העיקריים של אוניברסיטה זו. כשמדי שנה שומעים כ-700 סטודנטים תורה מפיו. קורצווייל לא פעל רק בתחום הספרות והפילוסופיה. בתחום הציבורי ניהל מלח-מה עקיבה ומרה נגד המימסד הדתי, ו-במיוחד נגד עסקני המפד"ל ומנהיגיה, שאת צביעותם שש להוקיע בכל עת. כאן התגלה כאיש ריב ומדון. רק איש שידע לאהוב כמוהו — אהבה לערכים, ליופי ולשלימות — ידע גם לשנוא בצורה מרה כל כך. אבל גם כשסערו בו רגשיו תיו ידע לנהל את מלחמותיו הרוחניות והמוסריות בכוח התבונה.

כשם שנלחם באחרים כך נלחם גם בעצמו. מאבקיו הנפשיים והרוחניים הרי-ליכו אותו לא פעם למשברים שמצאו ביטוי בהתפרצויות זעם או במצבי דכאון חריפים. בסיומה של אחת מלחמותיו אלה, מצאה אותו בתו היחידה רות, תלוי בדירתו.

מה גרם להתאבדותו של איש הרוח ה-דתי?

מקורביו טוענים כי לא היה זה מאורע יחיד אלא סידרה של מאורעות שדחפו אותו להחלטה להתאבד. תחילה היה זה מותו של אחד מידידיו הקרובים ביותר, אף הוא פרופסור בריאלין, איש דתי ששיכל את שני בניו במלחמה, שהכניס את קורצווייל למצב של דכאון. אחר-כך בא הצורך להשלים עם הפרי-שה. קורצווייל, שניהל 16 שנים רצופות את החוג לספרות בבריאלין, נאלץ להשי-לים עם העובדה שבועד שנתיים, בשנת הלימודים תשל"ד, יהיה עליו לפרוש. לצאת לפנסיה, ולהעביר את ניהול החוג לתלמידו, הפרופסור יהודה פרידלנדר. היו שטענו גם כי בדיקה רפואית שנע-רה לו לאי-מכבר, העלתה בליבו את ה-חשד שהוא נגוע במחלה ממארת, והוא לא מצא בקרבו די כוחות נפשיים להתמודד עם גילוי אפשרי כזה.

נוסף לכל אלה היתה גם אייהשלמתו עם נישואי בתו, שעמדה להינשא ביום השלישי השבוע עם יהושע דנינו. צעדו של קורצווייל היה שקול ומתוכנן, ולא פרי מצב-רוח רגעי. בחודשים האחר-ונים הוא דיבר על מותו, השביע את ירדיו שלא יספידוהו. ההתאבדות היא אמנם צעד נדיר ובלתי מקובל אצל יהודים דתיים שאמנותם שלימה, כמוהו. אבל קורצווייל, המבקר החריף ביותר של עצמו, לא היסס לבחור בצעד זה. ערב חתונתה של בתו נטל את חייו. החתונה נדחתה. קברו אותו בבית הקברות בקריית שאול, לא מוחץ לגדר כמקובל בעבר לגבי מת-אבדים. הפירוש ההלכתי הוראה במת-אבד אדם שמתו נגרם כתוצאה ממחלתו, חל גם לגבי האיש, שבביקורתו תרם ל-ספרות העברית הרבה יותר משתרמו לה-הרבה סופרים.